

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadók hivatalában átvéve.
Egy évre 10 h.
Négy évre 40 h.
Helyben kézhez kordva.
Egy évre 20 kor.
Négy évre 80 kor.
Vidékre postán szállítva.
Egy évre 24 kor.
Négy évre 96 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétéves
ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső u. 8.

A szerkesztőség kéziratok visszam-
adására vagy megrendezésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalban intézendők.

XXI. évfolyam 57. szám.

Nagyvárad.

Csütörtök 1915 március 11.

Működnek a német buvárhajók.

London, március 10. Az angol admirális jelenté, hogy Scarborough-nál egy hajójukat megtorpedózták, melynek 38 főnyi legénységéből egyet megmentettek. Azonkívül Hastingsnál és Liverpoolnál is megtorpedóztak egy-egy hajót, amelynek legénységét megmentették.

A török vizeken angol hajók roncsai usznak.

Konstantinápoly, márc. 10. Smyrná-nál több hajóroncsot sodort partra a tenger, amelyekből azt következtetik, hogy a tengerparti útegek egy ellenséges aknavető hajót pusztítottak el. (Miniszterelnökségi sajtóoszt.)

A törökök újabb győzelme.

Budapest, márc. 10. (A M. T. I. jelenti.) Konstantinápolyból táviratozzák: A főhadiszállás jelenti: A török csapatok Mezopotámiában elfoglalták Achvaz és Utaz városokat. Az ellenség menekült és Shabienél elsáncolta magát.

A német U. 8. sorsa.

Budapest, március 10. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: A német U. 8-at tizenkét angol torpedónaszád vette üldözőbe. Végre két torpedónaszád rárohant s így süllyesztették el. A német tengeralattjáró legénysége megmenekült.

Három elsüllyesztett angol gőzös.

Budapest, márc. 10. (Saj. tud.) Londonból jelentik: Három angol gőzöst süllyesztettek el a német tengeralattjárók torpedólövésekkel március 9-én reggel. A Tangistan gőzös Scarboroughnál, a Clackwood Hastingsnál, a Princess Victoria Liverpoolnál süllyedt el. A hajók legénységét megmentették.

Angol tengerészek pusztulása.

Budapest, márc. 10. (Saját tud.) A Dardanellák ostrománál e hó 4-én a török lövegek eltaláltak egy angol hadihajót, melynek huszonöt tengerésze meghalt, huszonnyolc megsebesült, három hiányzik.

A Queen Elisabeth megsérült.

Budapest, márc. 10. (Saj. tud.) Londonból jelentik: Az angol tengerészeti hivatal közli, hogy a Queen Elisabeth superdreadnought az antant-flotta leghatalmasabb hadihajója a

Dardanelláknál három török gránát által találva annyira megsérült, hogy kénytelen volt visszavonulni. Ugyanakkor négy gránát találta a Dublin csatahajót is, mely szintén kénytelen volt a harcmezőből távozni.

Bulairnál megsérült három angol hidroplán is, midőn felderítő útján a török erődök ágyutüzébe került. Egy hidroplán a tengerbe zuhant.

A Queen Elisabeth superdreadnought 60000 lövész gépezettel bír s óránként 25 tengeri csomót tesz meg. Fedélzetén 8 darab 15 hüvelyes ágyú van felszerelve, minden egyes löveg súlya majdnem egy tonna nehéz. A hajó 200 méter hosszú és 30 méter széles, páncéljainak vastagsága 20 centiméter s a nyolc 15 hüvelyes ágyún kívül 12 darab 6 hüvelyes ágyúval is bír. A hadihajó gyike a legmodernebb, legerősebb tengeri gépeknek.

Bulgária újra tiltakozik a szerb kegyetlenségek ellen.

Budapest, márc. 10. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik: A szerbek összefogdosták a szerb területen tartózkodó bulgár alattvalókat s beakarták sorozni őket a szerb hadseregbe. A bulgárok tiltakoz-

tak, mire a szerbek agyonlőtték az ellenszegülő bulgárokat. Bulgária újra tiltakozik.

Varsónál szünetelnek a harcok.

Stockholm, március 10. A Stockholms Dagblad jelenti: A keleti fronton a német offenzíva, ugyilátszik, főképpen a Bobr folyó melletti Ossoviecz ellen irányul. Orosz adatok szerint Ossoviecet nehéz tűzrésséggel bombázzák, hogy a híres 42-es „Berták“-kal, azt nem tudhatjuk bizonyosan. Ezekkel a hadműveletekkel összefüggésben az oroszok próbálkoztak, hogy Augustovo-tól délkeletre a Bobron át előretörjenek, hathatósan megbiúsították. Az oroszok azt állítják, hogy Grodnonál előrehaladtak, de a német megbízható jelentések azt mondják, hogy a helyzet ott változatlan.

Varsó előtt most nyugszanak a harcok. A Kárpátokban pedig folytonosan változó a hadiszerenese. A német segítőcsapatok főként az Opor-völgyében működnek, azzal a céllal, hogy a stratégiai fontos Sztryj ellen vonuljanak előre.

Embortelen orosz hadicsel.

A „Magyar Távirati Iroda“ jelenti: A sajtóhadiszállásról jelentik márc. 9-én: Ma délután csapataink egyik megerősített állása előtt, Nadvornától északra, megjelent egy orosz parlamentair, aki a következő közlést tette:

Az orosz parancsnok rendelkezése holnap délelőtt mintegy 1500 zsidó családot, amelyeket ma Kamionka és Sysmieniczany mellett összegyűjtöttünk, az orosz vonalon át az osztrák-magyar csapatokhoz fogunk áttoloncolni. Minthogy a zsidó családok attól félnek, hogy az osztrákok rájuk fognak löni, a parlamentair azért jelent meg, hogy ezt előzetesen tudassa.

Az ellenség ezzel az eljárásával kétség-telenül azt célozza, hogy a háboruban részt nem vevő emberek ezreit, akiket kényerüktől megfosztott és hajléktalanná tett, marhasorodáshoz hasonlóan, pajzsként maga előtt hajtja, hogy így veszélytelenül közeledhesen állásainkhoz. E gyalázatos szándék megvalósítása, amelyet az évszázad szegényének kell minősíteni, a barbár önkény áldozatai iránt való legmélyebb szánalom mellett sem üríthető katonai okokból. A megerősített állásunk előtti terület ugyanis, minthogy egyfelől az elűzött zsidó családok eltoloncolása céljából sem az ellenség nem ajánlott fegyverszünetet, másfelől pedig ellenséges megerő-

sítések odavonása miatt a mi részünkről ez nem is volna elfogadható — az ellenséges oldalról való minden közeledés alkalmával föltétlenül tüzelés alá kell vennünk. Ennélfogva a parlamentair utján az orosz parancsnokhoz a következő írásbeli választ juttatjuk:

Saját vonalunk átlépése semmiféle körülmények között és senki részére sem engedhető meg. Ennélfogva a saját arcvonalunk előtti teret tüzelés alatt fogjuk tartani. Fölvonom tehát, hogy a Kamionkában és Tysmienicanyban levő zsidó családokat erről értesítse és hozzátéveszem, hogy a rettenetes felelősség azért a tervezett ember-telen eljárásért, hogy ártatlan lakosok ezreit állásaink felé hajítják, kizáróan az orosz parancsnokot terheli, aki ezt a barbár, minden hadi szokást kigunyoló parancsot kiadta, — annyival is inkább, mert semmiféle biztosítékunk sincs aziránt, hogy ezeket az ártatlan embereket nem használják-e föl pusztán pajzsul az orosz csapatok közeledésére.

Gondoskodás történik aziránt, hogy ez az eljárás az egész világ előtt megbélyegeztessék.

Szerb csapatok tartanak az Adria felé.

Szofia, márc. 10. Szaloniki i hírek szerint most már kétségtelen, hogy Szerbiának az a célja, hogy Albánián keresztül elérje az Adriát. Hogy ezt a törekvésit elleplezze, újabb jelentéseket ad ki arról, hogy az albánok ismételten betörték Szerbiába és négyezer harcosuk megszállotta Stupant és fenyegeti Monastirt. Ezzel szemben az az igazság, hogy nagy szerb erők elhagyták Üszküböt és hogy a csapatok egy része már át is lépett az albán határon és megkezdte előnyomulását Albánia belsejébe.

Harmincezer francia a Dardanelláknál.

Stockholm, márc. 10. A Stockholms Dagblad jelenti Rómából: Egy 30.000 franciából és nagyszámú indiai csapatokból álló szárazföldi hadsereg készenlétben áll a Ra-

nin-szigetnél (Rabbit-sziget, ez kis sziget északra Tenedostól), hogy innét szállítóhajókkal a török partokra vitessék. Ez a sziget valószínűleg épp úgy, mint Tenedos és a Bessica öböl az etenteszövetségek támaszpontja a törökök ellen irányuló hadműveletek számára. A főbázis, amint ismeretes, Maltán van.

Szalonikiba viszik az angol sebesülteket.

Budapest, március 10. (Saját. tud.) Szalonikiból jelentik: Éppen most szállítottak partra itt nyolcszáz sebesültet, akiket három sulyosan megsérült angol cirkáló hozott ide a Dardanelláktól.

Rekvirálják a mezőgazdasági terményeket.

Be kell jelenteni a rizs és burgonya készleteket is.

A kormány már előzőleg intézkedett, hogy a buza, rozs, árpa, zab és tengeri készleteket be kell jelenteni, hogy azokat a kormány megbízásából az országos gazdasági bizottság átvehesse.

Most a kormány egy újabb rendeletben intézkedik, hogy az összes mezőgazdasági termények, tehát a burgonya, valamint a burgonyaliszt és rizsliszt készítményeket is kötelesek az illetők bejelenteni.

Ez az intézkedés nagyfotosságu Nagyvárad közönségének élelmezése szempontjából.

Városunkban ugyanis egyes élelmiszer-uzsorások nagy mennyiségű burgonyát szedtek össze és raktároztak el, arra számítva, hogy ha fogytán lesz az élelmiszer, ezen készletet majd óriási áron sózhatja a közönségre.

Ha egy kissé utána lát a rendőrség, könnyen megtalálhatja ezeket a készleteket.

Kár, hogy ezeknek az összeírását és az árak megállapítását előbb nem rendelte el a kormány, mert könnyen úgy járhatunk, mint a buzánál, hogy nagyon magas árakat lesznek kénytelenek ezeknél a cikkeknél megállapítani.

A rendőrség által közzé tett hirdetés a következő:

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala az érdekeltek tudomására hozza, hogy a m. kir. miniszterium a tengerire vonatkozó rendeleteit egyéb mezőgazdasági terményekre is kiterjeszti és a következőkép módosítja.

A m. kir. miniszterium által a buzából, rozsból, árpából és zabból meglévő készleteknek az Országos Gazdasági Bizottság részére való átengedése tárgyában hozott 240—1914 M. E. szám alatt kiadott rendelet a 610—1915 M. E. számú rendelet 2. §-ában foglalt módosításokkal kiterjesztetik a tengeriből és egyéb gazdasági terményekből meglévő készleteknek bejelentésére, feltárására és az Országos Gazdasági Bizottság részére való átengedésére.

Azt, hogy az olyan mezőgazdasági terményekért, amelyek legmagasabb ára hatóságilag megállapítva még nincsen, a birtokos az Orsz. Gazd. Bizottság részére való átengedésénél milyen árat követelhet, külön rendelet fogja megállapítani.

A bejelentett készleteknek a legközelebbi hajó vagy vasuti állomásra való szállításának határideje a már megállapított négy hétről három hónapra módosul.

Ugyanez a határidő irányadó a buza, rozs, árpa, tengeri, burgonya és rizslisztből meglévő készleteknek az Orsz. Gazd. Bizottság részére való átengedésénél is.

A földmivelésügyi miniszter felhatalmazhatja az Orsz. Gazd. Bizottságot, hogy f. évi március hó 15-ik napjáig a tengerit szabadkézben azoktól, akik készleteiket erre a célra önként felajánlják, a földmivelésügyi miniszter által meghatározott olyan áron is megvásárolhasson, amely a tengerinél hatóságilag megállapított legmagasabb árat meghaladja. Ilyen eladásoknál a földmivelésügyi miniszter által megállapított árat kell a legmagasabb árnak tekinteni.

Ha a birtokos a tengeriből meglévő

A TURUL ÉS A FEHÉR SAS.

Kopár dombon fekszik a nagy fehér sas,
Véres feji, megtörve van két szárnya.
Gonosz kezek tépték ki egyig tollát,
Hosszu körmök véres husába vágva.
A lábai guzsban, kötözve össze,
Horgas csőrét a dárda már letörte,
S a sóhaja hogyha a nap felé szállt.
Fejét az ör lenyomta véres rögre.

Pedig egykor magasban szállt — merészen.
Villámokat felhők honából tépett,
Lángostora sujtott le ellenére,
És vére hullt más nemzet sorsa végett.
Ha szenvedő nép őt segélyre kérte
Leszállt s a föld remegett lábnyomára,
Szobieszkyt vezette bős haraggal,
És karmait zord ellenébe vágja.

Majd felsikolt nagy gyótródése közben.
— Ha Isten van! — jaj, hogy kétkednem enged!
Mért nem sujt le itélő menykővével
Ez örre, ki rám ontja a gyótrelnet!
Az ör legott dárdájával megdöfte,
Mert gondolá, hogy Istenéhez fordult.
A durva vas csontját töré s a sebből
Zuhog a vér, a dárda meg megkondukt.

... Kriván ormán áll a Turul, nagy szárnyát
Széttárja és merészen néz a napba.
Három színű zászló lobog előtte,
S a szent madár ezt gyorsan felragadja.
A mély uton tenger moraja hallik,
Hős harcosok léptén rendül a kőszirt

Nagy, harsogó éljen tör fel az égre,
Areokra a kelő nap önt bibor színt.

Ágyuk zöreje kél fel a mély uton,
Kard villog és cseug a szurony acélja,
A gépfegyver kattogva zug: — előre!
Zeng harc dal, a győzelem a célja
Mindenkinek! — Széttárja két nagy szárnyát
A Turul is, fejét sugárözönbe
Bevágja, rá: Ott a Turul! — felzendül
— Immár vezet Emese álma gyöngye!

Száll a Turul, leng karma közt a zászló.
Ujong a had: — Győzünk! — s felzug
[a tábor

A magyarok nagy Istene velünk van!
Ezer ágyu dörög, milljó halált szór.
Bőszen rohan a hős sereg előre.
Kriván alatt menydörög a rajta! rajta!
Zengő orkán rohan le így a béréről,
Tör, zuz, — tapos, üvölt a vésznek ajka.

Száll a Turul, szemét a napba vágja,
Vijjog, mikéntha azt zugná: előre!
Követi őt holttesteken keresztül
A hős sereg, fut a fehér sas öre.
És menydörög az ércetoroknak ezre,
A kard peng, a szurony villog, dühöng és
— Üsd! vágd! — hasítsd! — zug az örült
[szivajban,
S belevegyül hörgés, átok, könyörgés.

Száll a Turul! — utána hősi népe.
Aján ezer csatán kelt hősi dal,
És Lengyelország elborult határin

Dereng a fény, amerre kürt rivall.
Megmozdul az ezer sebből vérző nép
Előbb bámul az új kor hajnalára,
Szemét törölve szívbe új léget,
Új nap heve testében szíjjel árad,
Szabadságért már küzdeni lehet.

Aján felzug a régi dal merészen,
Elveszve még nincs lengyelek hona,
Hol zsarnoki támadnak a magyarra
Késsel, kaszával rontanak oda.
Feltámad Bem és Osztrolenkát vivja,
A Koszeinkó hős népét tűz veri.
Milljó torok kiáltja: Fel! boszura:
Az Isten él! — győzelmünk isteni!

Im a Turul a háromszínű zászlót
Boritja már a haldokló madárra.
És feltámad az egykor hős fehér sas,
Kinő a karma, tolla, tépett szárnya.
Heviti vérét a szent vérvörös szín,
És sebeit a fehér behegeszti,
Szívébe a zöld a reményt beoltja,
És szét omol, ami eddig epeztli.

— Mi harc az ott? — így kérdez — és
azok kik?
— Attila és Árpád hős népe száll ott.
Lángostora az Istennek feltámadt!
Igy a Turul, — a bünnel szembe szállott.
— Az Isten él! — így válaszol a lengyel, —
Varsóra hát! — fel lengyelek! — utánam!
A Visztulát vérár dagassza bőszzé!
Halált igyék a muszka had belőle.

Dús László.

készletét az Országos Gazdasági Bizottságnak megvétel céljaira a földművelésügyi miniszter által kibocsátott felhívásnak megfelelően bejelenti, a készletek a bejelentéstől kezdve az Országos Gazdasági Bizottság által már megvettnék kell tekinteni s a birtokos köteles a bejelentett készletet az Országos Gazdasági Bizottság részére megőrizni és átszolgáltatni.

Jelen — 240/1915. M. E. számú — rendelet a kihirdetés napján lép életbe s az ellene vétők 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

Nagyvárad, 1915. március 10.

Rendőrkapitányság.

Mibe rugott bele Bernhard páter?

A szabadművesek kis kétkrajcáros felébredt és észrevette, hogy Nagyváradon járt egy jezsuita atya. Arról nem vesz tudomást, hogy P. Bernhard gyönyörű beszédei, mély tudással teli elmékedései hat napon át naponta kétszer megtöltötték az olasz plébánia-templomot Nagyvárad igazi értelmiségével. A lelkek nemesbitéséről, mely e lelkigyakorlatokkal járt, szintén nem tud semmit. No igen, ez neki zu hooh. Hanem azt meséli — használjuk ezt a szalonképes kifejezést, pedig más jobban megfelelne — azt meséli mondom, hogy P. Bernhard bele-rugott a „magyar sajtóba.”

Hát ez egyszerűen nem igaz.

Tartsuk meg a „rugás” kifejezést. Ez sem igaz ugyan, mert Bernhard választékos, szinte szándékosan letompított, előkelő előadói modorára csak a durvaság szókinésén túl rem terjedő felfogással lehet ilyen utcai kifejezést használni. De jól van; maradjunk e mellett. Igenis, beszélt valamiről, ami nem érdemel rugásnál egyebet, ez a valami pedig nem a sajtó, hanem valami más, ami szereti magát sajtónak felfújni és néha — kivált ha muszáj — magyarra mázolni, pedig nem más, mint nyomtatott szenny.

Igenis, elítélte Bernhard azt a nyomtatott szennyet, mely apróhirdetéseiben leánykereskedelmet folytat, tárcáiban pornografiát üz, vezérekkeiben nemzetünk és dinasztánk ellenségeivel cimborált, hirciben keresztény dolgokról csak hazudni tud s legfőbb ereje: a magyarság gyalázásában merült ki. Ez nem magyar sajtó, ez nemzetközi szédelgés, ez egyáltalán nem sajtó, hanem csak nyomtatvány utján elkövetett kutmérgezés.

Továbbá: egyszerűen nem igaz, hogy ennek a szennynek bármi köze volna a kultúrvilághoz, viláosságához, lámpáshoz, szabadsághoz, lelkiismerethez, stb., melyeket bizonyos helyeken annyit emlegetnek — szóval s oly óvatosan kikerülnek a valóságban. Nem igaz, hogy a német jezsuiták londoni entente-párti lázító beszédek terjesztettek volna.

A kis szabadműves förmedvényel nem is foglalkoztunk volna, de egy elszólását ideírjuk. Azt mondja: „a szabadművesség szervezetei nem folytattak internacionális aknamunkát a háború alatt.” Érdekes ez az önkéntelenül őszinte hozzáadás: a háború alatt. T. i. amikor a kivételes állapot szigorubb ellenőrzést hozott magával. A háború alatt tehát nincs a szabadművesség szervezeteiben nemzetközi aknamunka. Ezt tudomásul vesszük s a tanulságot kiki elteheti magának a jövőre.

P. Bernhard és vele minden igaz magyar, minden kultürember, minden felvilágosított egyén továbbra is küzdeni fog az alkultúra, a nemzetközi szédelgés, a nemzetrontó törekvések ellen. Akinék fáj, csak szíjsegen — legalább megismerjük, hol van szükség a páter Bernhardokra.

Nincs elég kenyér.

A lisztellátás kérdése.

Már említettük, hogy a város által a malmoknál lefoglalt lisztkészlet alig 8—9 napra elég.

A közönség már tegnap megszorult a kenyér dolgában, mert sorba kellett járni a boltokat, míg kenyérhez jutott. Ezt egyes lelketlen kereskedők, különösen a város külsőbb utcáiban, ahol pedig éppen a legszegényebb emberek laknak, egyszerre 16—20 fillérrel felemelték a kenyér árát. Aki szólni mert, annak egyszerűen odavágták:

— Nincs kenyér, keressen másutt olcsóbban.

Egyes ügynökök pedig burgonyalisztet kínáltak a pékeknek megvételre, nem kevesebért, mint 90 koronáért métermázsáját.

Ugylátjuk, most már jó kezekben van a főjegyzőnél az élelmezés kérdése. Ha ezek ellen a visszaélések és uzsora ellen tehetne valamit, igaz hálára köteleznék a város közönségét.

A lisztellátás kérdésében Lukács Ödön polgármester-helyettes a következő értesítést bocsátotta ki:

Tekintettel arra, hogy a városunkban feltárt és zár alá vett lisztkészlet a város liszt szükségletét csak néhány napra fedezi, mindaddig míg a városnak szánt gabonaművek megérkeznek a városi tanács a sütőiparosok és pékmestereknek bár redukált mennyiségekben a helybeli malmokra szálló liszt utalványokat ad ki, mellyel az illetők a maximális ár lefizetése ellenében kenyérliszthoz juthatnak.

Ugyancsak intézkedett a tanács, hogy nulláslisztből a rendelkezésre álló mennyiséghez képest a kis és nagy kereskedők átmenetileg szintén utalványok útján forgalmuk arányában némi liszthez jussanak azon figyelemmel, hogy 1. a lisztet idegeneknek nem, csak helybelieknek adhatják el a jelentkezés sorrendjében. 2. A lisztet vissza nem tarthatják. 3. Egy személynek fél kilogrammos, de legfeljebb 1 kilogrammos mennyiséget adhatnak ki naponta egyszer. 4. A nullás lisztért többet mint 71, azaz hetvenegy fillért kilónként nem számíthatnak. E helyen felhívja a tanács a város közönségének figyelmét arra, hogy a tegnapi hivatalos közleményben tévesen lett a nullásliszt ára 69 fillérben megállapítva, mert ha a kereskedők effektív költségeit is számításba vesszük, akkor olcsóbban, mint 71 fillérért a nullás-lisztet nem adhatják.

Ezen intézkedés után lehetővé akarja tenni a tanács, hogy átmenetileg is a közönség liszt szükségletét bár redukált mennyiségekben a kereskedőknél beszerezhesse.

Nagyvárad, 1915. évi március 10-én.

Lukács Ödön,

főjegyző, polgármester helyettes.

x Kőhögés, hurut, rekedtség lenél használjon hurut szeletkét Ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B.

Szabadságot a katonákat a mezei munkák elvégzésére.

A honvédelmi miniszter rendelete.

A hivatalos lap legújabb száma közli a honvédelmi miniszter rendeletét, melyben intézkedik arra nézve, hogy a mezőgazdasági munkák elvégzésére, mivel a mezőgazdasági üzemeknek zavartalan fenntartásához szükséges gazdasági munkáknak idejekorán való elvégzésére, mind közgazdasági, mind katonai szempontokból indokoltá teszi, a póttetknél szolgáló legénység, abban a mértékben, amint azt a hadrakelt sereg részére szükséges pótlások készletbehelyezése és a kiképzés megengedi, szabadságoltassék.

Ennélfogva elrendelte a miniszter, hogy a legénység a tavaszi vetési és szőlőművelési munkák elvégzésére 14 napra szabadságoltassék.

A szabadságoltásokat a következő szempontok szerint fogják végrehajtani: 1. Elsősorban a mezőgazdasággal foglalkozó katonák, önnálló mezőgazdák, illetőleg azok hozzátartozói, valamint a mezőgazdasági munkások nyerne szabadságot; 2. a szőlőbirtokosok és a szőlőművelési munkások; 3. a lábadozó osztályokban levő mezőgazdák, mezőgazdasági munkások, szőlőbirtokosok és szőlőművelési munkások csak abban az esetben kapnak szabadságot, ha testileg a mezőgazdasági, illetőleg szőlőművelési munka elvégzésére alkalmasak és ebbeli munkájuk által a hadiszolgálatra való alkalmasságuknak visszanyerése nincs veszélyeztetve. A beteg és kórházi ápolás alatt álló legénység szabadságot nem kaphat.

A szabadságot az illető katonának személyesen a kihallgatáson (rapporton) kell kérelmeznie.

A legénység általában abba a községbe kap szabadságot, amelyben a saját bemondása szerint legutóbb mezőgazdasági, illetőleg szőlőművelési munkát végzett.

A szabadságoltatás a temesvári hadtestparancsnokság területén levő vármegyékben március 10-én kezdődik. A póttettek a szabadságolt legénység névjegyzékét megküldik a községi előjáróságoknak és a városi hatóságoknak, valamint a járási tisztviselőknek.

A járási tisztviselők névjegyzékből tudomást szerez arról, hogy a tavaszi munkákra mily nagyszámú legénység szabadságoltatott és ha a tisztviselő arról értesül, hogy valamely községben munkáshiány mutatkozik, azonnal intézkedni tartozik, hogy az illető község a másik községben rendelkezésre álló felesleges katonai munkacsoportot napjon, a szabadságolt katonáknak a községbe, avagy a városba érkezésük alkalmával nemcsak az ottani csendőrségnél, hanem a községi előjáróságnál, illetőleg a városi hatóságnál is kell jelentkezni, ahol a jelentkezést előjegyzésbe veszik és a névjegyzékbe az egyén neve után bevezetik.

A szabadságolt katonákat az illetékes hatóságok a rendőrség, vagy a csendőrség igénybevételevel ellenőrizni fogják, hogy azt a munkát, melyre szabadságot kaptak, tényleg végezték e. Akik nem végzik munkájukat, azokat a hatóságok be fogják jelenteni az illetékes póttetteknek s a csendőrség segítségével a póttettekhez azonnal utnak indítják.

Ezeket a szabadságoltakat kívül a tavaszi munkálatok elvégzésére 20 katonából álló munkáscsoportokat is fognak alakítani.

Ezeket a csoportokat erélyes és megbízható altisztek vezetése alatt, községeknek és egyes föld és szőlőbirtokosoknak rendelkezésére fogják bocsátani.

A községek a munkáscsoportokat a saját, mint erkölcsi testületnek tulajdonában levő földek, valamint a harcúterén levő birtokosok

feldjeinek megművelésére igénybe vehetik, ha a szükséges munkaerő hiányzik. E csoportok kirendelése iránti kérvényeket, melyeket a községi előjáróság, illetőleg a városi hatóság látta meg, a járási tisztviselők útján a legközelebbi állomásparancsnoksághoz kell intézni, ahol póttest van.

A munkás csoportok elszállásolása és élelmezése a munkaadó birtokos, vagy község földadata. Az élelmezést a munkaadó a munkás csoportnak a póttest által eziránt utasított altisztje által átadandó pénzért tartozik teljesíteni. A munkás csoport tagjainak, valamint az azok mellé felügyelet előlából kirendelt altisztnek a munkaadó minden munkanapért a helyi napszámnak megfelelő munkadíjat tartozik kifizetni.

Az utazási költségek a munkaadót nem terhelik.

A munkáskatonák szabadságolásával biztosított munkaerőknek minél teljesebb értékesíthetése céljából hívják föl a hatóságok a mezőgazdákat, föld és szőlő birtokosokat, hogy a munkásszükségletüket összeírás végett azonnal jelentésük be. A munkásszükséglet összeírásával a szabadságolt munkáskatonákat lehet tájékoztatni arról, hogy hol kaphatnak munkát. A megérkezésük alkalmával jelentkező munkáskatonákat a községi előjáróságok és városi hatóságok az összeírt munkakalkulációkról azonnal fogják tájékoztatni s a munkaadókkal közölni fogják, hogy amu nkáskatonák közül hol és kik állanak még rendelkezésre.

A szabadságolások közül szerzett figyelemreméltó tapasztalatokat a honvédelmi miniszterhez kell a törvényhatóság által bejelenteni és a későbbi időben teljesítendő mezőgazdasági sürgős munkák idejére szükségessé válható szabadságolások iránti javaslatokat előterjeszteni. Minthogy annak a várakozásnak ad kifejezést a miniszter, hogy eme rendeletét, mely igen fontos közgazdasági érdekek kielégítését célozza, a legnagyobb pontossággal végrehajtják, felhívja a hatóságokat, hogy a szabadságolt katonákat a munkaalkalom szerzésében és a vállalt munka teljesítésénél és a szerzett jogainak esetleg szükségessé vált megóvása érdekében teljes jóindulattal és méltányossággal a fennálló törvényekben és rendeletekben biztosított eszközök igénybevételével támogassák.

Soron kívül főhadnagynak nevezték ki.

Egy fiatal honvédtiszt karriere

— Saját tudósítónktól. —

Bámulatra méltó Sz. J. nek a . . . honvéd gyalogezred vitéz hadnagyának karriereje, amelyet e háborús időkben futott meg hősiesség magatartásával. A fiatal honvédhadnagy közelebről érdeklő városunk előkelő közönségét, mert hisz itt végezte a fiatal tiszt katonai tanulmányait a honvédhadapród iskolába és különben is végtelenül szimpatikus és kedvelt tagja volt az uri társaságnak, míg városunk falai között tartózkodott.

Sz. I. a háboru megindulása után azonnal Szerbiába indult ezredével és a legelső ütközet alkalmával kitüntette magát páratlan vitézségével. Mindjárt a háboru elején a legfelsőbb elismerésben részesült. Mintegy két hónapig harcolt a szerb harotéren, mikor egy napon mérgezett kútból ivott vizet és nagy betegen került vissza a kórházba. A gondos ápolás visszaadta csakhamar egészségét és a fiatal hadnagy pár nap mulva fölépülése után már ott küzdött ismét a szerb harotéren.

Ez alkalommal érte a fiatal hadnagyot a legújabb kitüntetés, ugyanis egy bravuros és

végtelenül merész haditette után a felsőbb hadvezetőség kinevezte soron kívül főhadnagynak. Nemrég érkezett a kitüntetett hadnagytól levél szüleihez, amelyben nagy szereténységgel és közvetlen hangon írta meg kitüntetésének a történetét.

— December egyik esős napján történt, hogy a fiatal hadnagy csapatával valamelyik szerb falu mellett fekvő stratégiailag fontos magaslat megvédelmezésére volt kirendelve. Mintegy 180 főnyi legénység fölött parancsnokolt.

A legénység a híres somogyi fiukból került ki, akik már nem egyszer kimutatták heves temperamentumukat, harcias természetüket. A kis csapatnak addig kellett védelmezni ezt a fontos pozíciót, míg a főserg meg nem érkezik.

Az első támadás déltájt érte a kis sereget. A katonák elszáncolva a magaslat alján fogadták az ellenség támadását. Állandóan szóltak a szerbek fegyverei, sőt néha az ágyuk is beleszóltak a fegyverek munkájába. A szerbek teljes erőfeszítéssel folytatták macacs támadásaikat, amelyek erősen ritkították a magyar katonák sorait is.

Az ellenség erőfeszítése délután 5 óra felé már olyan nagy mérvet öltött, hogy a hadnagy jónak látta a megmaradt 100 főnyi legénységet rohamra vinni. Kockázatos és lehetetlennek látszó vállalkozásnak tett szert ez. Azonban mindenféleképpen le kellett kötni a szerbeket, míg a főserg meg nem érkezik.

Más választás nem maradt, mint rohamra menni, mivel a heves és pusztító tüzelést ne lehetett bírni. A hadnagy tehát beszűntette a tüzelést és csendet parancsolt. A szerbeket meglepte a magyar katonák magatartása és azt hitték, hogy azok már hátrálni kezdenek. Miután vagy egy félóraig nem kaptak választ a szerbek lövéseikre, a magaslat felől indultak. Ezalatt azonban az igazán maroknyi sereg földön csuszva ügyesen a magaslat felé közeledő szerb sereg hátába támadt és a mitsem sejtő ellenséget óriási hurrázás mellett lövöldözni kezdte.

Képzeltető, mily nagy volt a szerbek meglepetése, akik a hirtelen támadás hatása alatt teljesen megsemmisültek. Igaz, hogy a kis csapat minden erejét és lelkes harci készségét kifejtette, hogy a győzelmet a maga számára kiesikarja. De szép volt az eredmény is, mert a jóval nagyobb szerb sereg által veszélyeztetett magaslat birtoka biztosítva volt.

A mint más harotéri levelekből kitűnt, az egész munka döntő sikerét a fiatal hadnagy biztosította, aki csapata élén félelem nélkül rontott neki az ellenségnek és aki nagytalálékonyaságával tette lehetővé a szerb sereg hátulról való megtámadását.

Az igen fontos jelentőségű magaslat megvédelmezése körül kifejtett érdemeiért azután még ott a harotéren a fölöttes katonai hatóság kinevezte a fiatal hadnagyot soron kívül főhadnagynak.

Barátai és ismerősei körében bizonyára nagy örömet fog okozni e hősi tiszt megérdemelt kitüntetése.

..HIREK

...

*** Krobotin tábornagynagy kitüntetése.** A király lovag Krobotin tábornagynagynak, közös hadügyminiszternek a Vörös-Kereszt körüli érdemek érdemesillagát a hadiékítményekkel adományozta.

*** Báró Podmaniczky Károly a központi főszolgabírószágon.** Brósev Lajos tb főszolgabíró a főispán a béli járás vezetésére helyettesítette. Az így megüresedett helyre pedig báró Podmaniczky Károly vármegyei aljegyzőt helyettesítette. Podmaniczky Károly báró eddig a központi teljesített szolgálatot és most lesz az első alkalma, hogy a közigazgatás külső ügyeivel is megismerkedjék. Kiváló kvalitásai minden bizonnyal itt is érvényesülni fognak.

*** Krauss altábornagynagy vas-keresztje.** A király megengedte, hogy Krauss Rezső altábornagynagy a 4. hadsereg parancsnoka a Vilmos esászár által neki adományozott Vas-kereszt-rend II. osztályát elfogadja és viselje.

*** Ki lesz az új szolgabíró.** Biharvármegye törvényhatósági bizottsága, a jövő héten tartandó tavaszi közgyűlésen egy szolgabírói helyet fog betölteni választás útján. Az állás Ertesey Kálmán halálával üresedett meg. A pályázatok most jártak le s mindössze egyetlen egy pályázó adta be kérelmét és pedig Zih Károly, aki már húzamosabb idő óta működik a vármegye szolgálatában. Zih Károly megválasztása kétségtelen.

*** A Katholikus Kör választmánya** tegnap d. u. tartotta rendes havi ülését; jelen voltak: dr. Karácsonyi János egyházi elnök dr. Vueskies Gyula egyházi alelnök, Dús László világi alelnök, dr. Horványi Gyula, Imrik S. Zoltán. Száhlender Károly, dr. Némethy Gyula, dr. Molnár Imre, Brém Lőrinc, dr. Schweiger Ede, dr. Lestyán Endre, Tóth Imre, Frankó Endre, Böszörményi Géza, dr. Krüger Aladár, Szilágyi Dézsa, Sürger Bertalan, Kelemen Kálmán, Justh Károly, Sztarill Ferenc. M. Jánossy Aurél, Karger Sándor választmányi tagok.

A választmány mindenek előtt a márc. 14-én tartandó közgyűlés elé terjesztendő titkári jelentéssel foglalkozott; a jelentést elfogadták.

A folyó ügyek letárgyalása után új tagokul fölvétettek: Scharf Károly, Varray Zoltán, Beöthy Kálmán, Papp Béla, Lindauer Károly.

*** A megyegyűlés előkészítése.** Biharvármegye törvényhatósága a jövő héten szerdán kezdi meg tavaszi közgyűlését. A közgyűlés tárgyainak előkészítését már megkezdték a szakosztályok. Ma a IV-ik szakosztály tart ülést. A vármegye tavaszi gyűlésének tárgysorozata épp oly gazdag, mint rendszeren szokott lenni.

*** Tanácsnok választás.** Ma, esütörtökön tartja Nagyvárad város törvényhatósága közgyűlését, amelyen betölti a megüresedett tanácsnoki széket. Egyébként is érdekes lesz a közgyűlés, amelyen a város közönségének élelmezési kérdésével is foglalkoznak.

**Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők**
legjobb minőségben
Reichard Dezső
cégnél
Rákóczy-uton kapható.

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásuk elismeréséül Bősörményi Árpád 2. honvédszázadbeli főhadnagynak, Jeney Henrik 8. honv. tábori ágyusezredbeli századosnak, továbbá Bitschöfzky Ágoston 17. népfelkelő gyalogezredhez beosztott 70 ik gyalogezredbeli őrnagynak a hadidiszitményes III. oszt. katonai érdemkeresztet adományozta, azonkívül megparancsolta, hogy báró Grimmentein Ferenc cs. és kir. 1. népfelkelő huszárezredbeli tart. főhadnagynak, Pálffy Gábor 2. honvéd huszárezredbeli, továbbá Stagi Károly 8. honvéd tábori ágyusezredbeli hadnagynak a lefelsőbb dicséret elismerés tudtul adassék. A m. kir. honvédelmi miniszter rendeletével Kovács Jenő és Vácsi Károly 4. honvéd gyalogezredbeli zászlósok, Rácz Sándor és Kusiezky Emil szakaszvezetők, Juhász Ferenc, Binder Ferenc és Paszku János tizedesek, Makovics János tizedes, egészségügyi altiszt, Brueker Rezső és Laufer József honvédek, mind a nyolc a 4. honvéd menetzredben, végül Gönczöl Péter és Kecskés Károly tizedesek, Csányi József, Rimecz Imre, Franziskovics József és Kovács György huszárok, mind a hat a 4. honvéd gyalogezredben az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásukért a hadseregparancsnokságtól az I. osztályú vitézségi érmet kapták meg.

* **A Kath. Kör. köznevelődési előadása.** Általános érdeklődés nyilvánul meg a Katholikus Kör pénteken délutáni köznevelődési előadása iránt, amely magas színvonalu számaival el fogja érni az eddigi bőjti esték nagy hatású sikerét.

A műsor a következő számokból áll:

1. a) Gieg: Szonáta.
- b) Liszt: Roszignál. Zongorán előadja: Szokolay Erzsike.
2. Bertram Brunó előadása: A nagy természet titkaiból.
3. a) Paisello: La zingarella.
- b) Lányok dala. Irta: Leel Össy Albert. Zenésítette Beleznay Antal. Éneklő Csanády Lujzika. Zongorán kíséri: Patzók Sárika.

* **Kinevezés.** A hivatalos lap közli, hogy a király Boglutz László, a nagyváradai ítélőtáblánál alkalmazott bírósági jegyzőt a nagyváradvárosi kir. járásbíróvá albiróvá nevezte ki.

* **Sebesültek köszönete.** A hadi kórházból levelet kaptunk, amelyben Főnagyszász László, Kelemen Kálmán, Jónás Demeter Nagy István meggyógyult sebesültek, többi társaik nevében is, a hadikórházból a harc-térre távozásuk alkalmával hálás köszönetet mondanak dr. Allmann Jakab osztály főorvosnak a gondos és jó kezelésért.

* **Egy nagyváradai ujságíró halála.** A nagyváradai ujságíró gárdának is van halottja az északi harctéren. Jurescu Péter zászlós, a Szabadság volt munkatársa, az oroszok elleni harcban elesett s most már ott pihen a csejkovicsi temetőben. Mindjárt a háboru elején bevonult mint honvéd zászlós. Egy ízben megsebesült a keze s rövid ideig itthon volt. Mivel egy ujját elvesztette, itthon könnyebb szolgálatra akarták alkalmazni, de ő kérte, hogy a harctéren mehessen, hogy vérént onthassa a hazáért. Életét adta oda. Derék, jó fiu volt, telve munkakedvvel, ambícióval. A tisztikar eltemette s koporsóját három fenyő koszorú és egy Nagyváradról frissen érkezett ibolya eszok díszítette.

* **A Katholikus Kör közgyűlése.** Vasárnap, március 14-én tartja évi rendes közgyűlését a Katholikus Kör. A közgyűlést a Kör Szent László termében, d. e. 11 órakor tartják meg.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés az egyesület 1914. évi működéséről.
3. Az 1915. évi számadások megvizsgálása céljából számvizsgálók kiküldése.
4. Az 1914. évi megvizsgált számadás jóváhagyása s a fölmentvény tárgyában határozathozatal.
5. Az 1915. évi költségelőirányzat megállapítása.
6. A világi elnök s egy választmányi tagnak 1915. évre szóló megbízással megválasztása.
7. Indítvány egy tiszteleti tag választása tárgyában.

* **Kik térhetnek vissza Bukovinába?** Bukovina nagyrésze már tiszta az oroszoktól. Alig van egy kevés terület, muszkakézen s nagyon gyorsan közel az az idő, mikor megbénulva hull le ez a kéz arról a kis területről is. Mig Bukovina északi részében döbögnek az ágyúk, addig a megtisztított területen gyülekeznek a munkások és készülnek a mezei munkákra. Egyre többen és többen térnek haza az elűdözött lakosok. Tegnap Fráter Barnabás alispánhoz távirati rendelet érkezett a belügyminisztertől a visszatérők dolgában. Az alispán ennek alapján ugyancsak táviratilag a következő rendeletet adta ki a járási főszolgabírákhoz:

4125 - 1915 szám.

Minden főszolgabíró urnak!

Belügyminiszter urnak folyó évi 8446. eln. számú sürgönyi rendelete folytán, további intézkedés és a menekültek azonnali értesítése végett értesitem, hogy a bukovinai menekültek közül a Gurahowra, Kimpolung, Saesava, Radautz, Szereth és Wisnitz járásokban és Crudin bírósági területen lakó helyi bíró földbirtokosok, bérlők és földművesek előzetes engedély kikérése nélkül a városi lakosok és mezőgazdasági alkalmazottak egyelőre csak a tartományi elnökség előzetes engedélye alapján térhetnek vissza Bukovinába.

A be nem sorozott és szabadságot nép-felkelőkre szintén a fenti megkülönböztetés az irányadó.

Nagyvárad, 1915 márc. 9.

Fráter Barnabás,
alispán.

* **A reformátusok közgyűlése.** A bihari református egyházmegye e hó folyamán tartja meg évi közgyűlését. Az ülés március 24-én és 25-én lesz a vármegyeháza nagytermében.

* **Keresik a tulajdonost.** A Biharkezesi főszolgabírószág értesítése szerint Biharkezes és Mezőpeterd közötti állomás utszakason egy nagyobb gyapotesomag találtatott. Igazolt tulajdonosa a esomag átvétele céljából a biharkeresztesi főszolgabírószágnál f. évi április 1-ig jelentkezék. A rendőrség.

* **Előadás a csődjog reformjáról.** Jelentették, hogy az ügyvédi kamara és a kereskedelmi és iparkamara közös tanácskozásban vitatják meg a csődjog reformját. Az előadás azonban közbejött akadályok miatt nem e hó 10-én és 11-én lesz, hanem e hó 11-én és 12-én mindkét nap este fél 9 órakor. Az előadók dr. Rezső Mór és dr. Gyémánt Jenő lesznek.

* **Halálozás.** A Tiszántúl derék történelmét: Lakatos Mihályt súlyos gyász érte. Édesatyja Lakatos Ferenc, régi nagyváradai polgár hosszas szenvedés után, élete 73-ik évében tegnap délelőtt elhunyt. Temetése holnap, március hó 12-én délután 2 órakor lesz a Pál utca 9. számú gyászházból. A családi gyászjelentés a következő:

Özv. Lakatos Ferenoné szül. Tóth Zsuzsanna, ugy a maga, valamint gyermekei: Juliánna, András, Minály és számos rokon nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatják a legjobb férj, szerető családapa, nagyapa, dédapa, testvér és rokonnak Lakatos Ferencnek folyó hó 10-én délelőtt 10 órakor, életének 73 ik, boldog házasságának 44-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai folyó hó 12-én délután 2 órakor fognak Pál-utca 9. szám alatti gyászháztól a református egyház szertartása szerint az olaszii temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Mely végtisztességtételre az elhult rokonai, barátai és jóismerősei tisztelettel meghivatnak. Nagyvárad, 1915. márc. 10-én. Áldás és béke poraira!

* **A bevonulók katonaládát ne vigyenek magukkal.** Rég idők október elején, a háboru alatt pedig sűrű időközökben látjuk a bevonuló hadköteleseket utcáinkon végig vonulni a laktanyák felé. A civil gunya a legváltozatosabb a bevonuló hadfiakon; egymás mellett jól megfér a magyar paraszt posztó zekéje, az elék ifju báránybőr bekecsével, vagy szürdarcával, a Kossuth-kalap a báránybórsapkával, a esizma a bocskorral. Egyben azonban mindannyian hasonlítotak egymáshoz: mind cipelte a sárga, vagy zöld katonaládát, amelyen ott ékeskedett az illető neve, lakhelye. Ebben helyezték el a magukkal hozott ruhá-neműt, értékesebb dolgokat, na meg azt a pár napra elégséges elemőzsiát, amelyet az otthon hagyottak készítettek a bevonuló számára. A háborus világ most egyszerre ezeket az apró ládikákat is száműzi, a mult emlékei közzé. Ugyanis nincs elég hely a hova elhelyezzék a katonaládákat s ezért figyelmeztetik a bevonulókat, hogy ilyeneket egyáltalán ne hozzanak magukkal. Erre vonatkozólag a katonai tanácsnok a következő hirdetményt adta ki:

A cs. és kir. 37. hadkiegészítő parancsnokság megkeresése alapján közhírré teszem, hogy ezentul a háboru tartama alatt bevonuló ujoncok, vagy népfelkelők ládákat ne hozzanak magukkal, mert azokat helyszüke miatt letétbe helyezni nem lehet, vasuti vonalaknak más célokra való teljes kihasználása végett pedig visszaküldeni sem lehetséges. Nagyvárad, 1915. március 2. Eleméry Ferenc, katonai tanácsnok.

* **A hős muskétás temetése.** A tartalékkórház parancsnoksága közli, hogy Vollner Károly 223 ik német tart. gyalogezredbeli ref. vallásu muskétás a harctéren szerzett betegségében meghalt, s temetése ma délelőtt 10 órakor lesz a Sal Ferenc-utcai csapatkórházból, ahonnan a Rulikovszky-temetőbe fogják kikísérni s ott örök nyugalomra helyezni. Vollner Károly már a második német vitéz, aki Nagyváradon halt meg s ő is megérdemli, hogy minél többen adják meg neki a végső tiszteletet s kísérik ki utolsó útjára.

x **Három liter** családi rumot készíthet bárki pár pero alatt teához, a Farkas-féle Rumkivonattal. A rum utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogáriájában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 18-02.

* **Sóhaj.** — Szegény pékek, eddig ők voltak a legokosabb emberek. Most már nekik sincs sütnivalójuk.

* **3250 korona jótékony célra.** Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár r. t. az elmúlt év folyamán már folyósított jótékony célú adományain kívül, az 1914. évi üzleti nyereségéből még a következő intézményeknek juttatott jótékony adományokat; A háboruban teljes vakságra jutott két egyén és pedig egy nagyváradi és egy biharmegyei illetőségűnek 1000—1000, Vörös Felholdnak 200, Biharmegyei Nőegyletnek 50, Ev. ref. Nőegyletnek 50, Ag. ev. Nőegyletnek 50, Izraelita Nőegyletnek 50, Izraelita Arvahnak 50, Városi Arvahnak 50, Gyermekkórháznak 50, Izr. hitk. iskola 50, Népkonyháznak 50, Kir. Jogakadémia Mensájának 50, Kereskedelmi Iskola könyvtárának 50, Városi Népkönyvtárának 50, Női kereskedelmi tanfolyamnak 50, Ujságírók egyesületének 50, Népirodának 50, Nagyváradi önkéntes tűzoltók és mentők egyesületének 50, Dispensairenek 50, Elaggott iparosoknak 50, Feminista egyesületnek 50, Jóléti Bizottságnak 50, Ügyvédi kamara és segélyalapnak 50 korona.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

x **Megfagyott,** széltől kivörösödött, kicserepesedett, arcz, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatású az Y-po jegyű **HARMAT TEJ CRÉME** és hozzávaló **Borax szappan** Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B Telefon 13—02

* **Kiadó** a Nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara épületében (Teleki u. 11.) egy garcon lakás és az alagsorban egy műhelyhelyiség, azonnal.

* **A Polgári takaré- és segélyszövetkezet** felszámoló 17-ik évtársulatának törzsbetétei a reá eső osztalékkal együtt f. hó 5-től kezdve d. e. 9—12-ig kifizettetnek.

* **Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtekinthetők Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária építőgyár r. t.

x **Kiadó.** Négy szobás utcai modern lakás előszoba, fürdőszobával. Ugyanott kétszobás udvari lakás mellékhelyiségekkel jutányos áron május elsőre. Lakatos-utca 10.

x **Családi rum** vaníliával vagy ananással literje K 2.60, továbbá kitűnő **Theák** kaphatók, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

x **Kiadó lakás.** Arany János u. 7. szám alatt négy szoba, hall s mellékhelyiségből álló modern lakás május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca.

* **Értesítés.** Azon t. üzletfeleinket kik intézetünknek 6%-os hadikölcsön kötvényeket jegyeztek, értesítjük, hogy kívánságukra az ideiglenes kötvényt a nyugta ellenében már kiadhatjuk. **Nagyváradi Ipartestületi Hitelszövetkezet.** Mezey Mihály u. 4.

x **Kiadó lakások.** A kamara székházában, (Teleki u. 11. sz. a.) az alagsorban 2 műhely helyiség, a földszinten pedig egy garcon lakás kiadó.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x **Kiadó lakások.** Szacsavay-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank r. t.-nél.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank r. t.-nél.

x **Négy szoba és előszobából álló lakás,** irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél, Szent János-utca 3. szám.

* **8 löerős Clayton és Shuttleworth cséplőgarnitúra minden hozzávaló felszereléssel eladó.** Értekezhetni **Sebessy Károlynál** Kossuth-utca 6. sz.

x **A Nagyváradi Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet** X-ik évtársulatának kifizetési f. hó 9-től megkezdődnek.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Csütörtök: Obsitos.
Péntek: Délibáb utca 7. (Bemutató előadás.)
Szombat: Művészet.
Vasárnap délután: Lengyelvér.
Vasárnap este: Katica. (Ujdonság.)

Az obsitos. Régebben nem látott roppant kedves operette lesz műsoron ma, csütörtökön este. Az operette ensemble az Obsitost eleveníti fel, azzal az érdekességgel, hogy a címszerepet Binder Károly játssza, a Szigligeti-színháznak volt baritonistája, aki csak nemrég tért haza a harcterről. Piroskát az operette fő női szerepét Sz Zsigmondy Anna urasszony énekli, akinek fellépteit most, amióta a közkezdelt művésznek gyakrabban látható a színpadon, a közönség állandóan a legmelegebb érdeklődéssel kíséri.

Délibáb-utca 7. Ez a címe a Szigligeti-színház legközelebbi, pénteki bemutatójának, amelynek szerzője Hajó Sándor, aki ebben a kedves vígjátékban a háborus világ egyik bájos szatiráját írta meg. A Délibáb-utca 7. számú ház lakói magánkórházat rendeztek be és persze a lehető legfényesebben, a legnagyobb gondossággal akarták betegeiket ellátni, de főleg ápolni, kötözni. Az idő okozta szenvedély ez, amely odáig fajult, hogy míg a legnagyobb menük állnak rendelkezésre az előkelő magánkórházakban, a betegek szinte éheznek, mert a házbéliek féltő gondossága, amely nem enged meg semmiféle diétikus hibát, enni alig ad az ápolottnak, akiket kötözni, kötözni és csak kötözni akarnak. A vígjáték együttes, amely fáradságra érdemes munkát kapott Hajó Sándor vígjátékában, a legnagyobb ambícióval készül a pénteki bemutatóra, amelynek szép sikerét bizvást garantálni lehet.

Legujabb táviratok.

Harcok Nyugaton és Keleten.

A champagnei nagy csata jelentősége.

Nyugati hadszíntér.

Berlin, március 10. A nagyfőhadiszárlás jelenti:

A hó és az erős fagy korlátozzák, sőt a Vogézekben csaknem megakadályozták a harci tevékenységet, csupán Champagneban folyt ez tovább.

Sonainál a német csapatok hosszú ideig tartó kézi, tüzi tusából győzelmesen kerültek ki. Lemesmiltől északkeletre az ellenség egyes helyeken átmenetileg vonalunkba behatolt. Az elkeseredett közelharcban, amelynél a franciák támogatására siető tartalékokat ellentámadásunk beavatkozásában megakadályozott, az ellenséget végleg kiverjük hadállásaikból.

Keleti hadszíntér.

Az oroszok ismételt kísérlete, hogy Augusztov irányában át törjenek, megghiúsult. Osztrolenkától északnyugatra a harc még tart. Prysasznytól északnyugatra az ütközetek továbbra is ránk nézve kedvezően folynak.

Novemiasztól északnyugatra a ma és a legutóbbi napokban jelentett harcokkal a Champagnei téli csata annyiban befejezett nyert, hogy a végleges eredményben az ellenség semmi ujult erő kifejtésének fellobbanása sem változtatbat.

A csata, amint február 17-én már jelentettük a francia hadvezetőségnek ama szárdékától eredt, hogy a mazuri tavaknál erősen szorongatott oroszoknak a helyzetén könnyítsen az áttörési kísérlettel, amelyet az áldozatok a nagyságára való tekintet nélkül szándékoztuk végrehajtani és amelynek legközelebbi célja gyanánt Vowier városát jeltették meg.

A mazuri csata ismert eredménye mutatja, hogy ezt a célt semmiképen sem érték el. De ma már megállapítható, hogy maga az áttörési kísérlet is teljesen és siralmasan megghiúsult.

Hivatalos francia jelentések minden ellenkező adata dacára sem sikerült az ellenségnek egyetlen helyen sem akárcsak a legesekélyebb említésre méltó előnyt elérnie. Ezt Ottam (Generaloberst) valamint Riemann és Fleck parancsnokló tábornokok körültekintésének és kitartásának köszönhetjük.

Az ellenség február 16-ika óta éjjelnappal tartó szüntelen harcban egymásután több mint 6 teljes hadtesttel és töméntelen saját és amerikai gyártmányú nehéz tüzérségi löszerrrel sokszor több mint 100.000 lövést adott le 24 óra alatt vívott harcban, két gyenge rajnai hadosztály által védett 8 km. es arevonat ellen.

A rajnaiak és a gárdának és más kötelékének az ő támogatásukra oda vont zászlóaljjaik hatszoros tulerő rohamának nemcsak helytállottak, hanem gyakran erőteljes támadásukkal ezen támadásokat megelőzték.

Igy magyarázható meg, hogy itt tiszta védelmi harc folyt és mégis több mint 2480

fogoly, köztük 35 tiszt maradt a kezünkben. Igaz, hogy veszteségeink súlyosak, sőt meghaladják azokat a veszteségeket, amelyeket a mazuri csatákban résztvevő összes német erők szenvedtek, de az áldozatot nem hiába hoztuk. Az ellenség vesztesége a miénknek háromszorosa, azaz több, mint 45,000 emberre becsülhető.

Champagneban arevonulunk szilárdabban áll mint valaha, a franciák erőfeszítései a keleti események lefolyására semminemű hatást nem gyakoroltak.

A német szívósság és vitézség így babért aratott, amely egyenértékű azzal, amelyet csaknem ugyanabban az időben a mazuri tavaknál vívott ki. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

A németek védekezése.

Budapest, március 10. (Saját tud.) A párisi „Matin” írja, hogy a németek úgy bepakkolják magukat, mint a selyemhernyó gubójába, csak hogy drótsövényekkel veszik magukat körül. A németek olyan drótsövényeket készítettek, amelyeket a legélesebb olló sem vághat szét.

Az oroszok veresége Duklánál.

Budapest, márc. 10. (Saját tud.) A „Magyarország” jelenti, hogy az északi harc téren Dukla nyugati részén három orosz ezred vehemens támadást erőteljesen visszaverték. Megállapítható, hogy a harc nagyobb részt az utak birtokáért folyik. Minden orosz kísérellet megüszült.

Orosz ágyu zsákmány.

Budapest, márc. 10. (Saj. tud.) Bernből adják hírül, hogy a németek az augosztói erdőben több nehézágyut zsákmányoltak. Az ágyuk a kownovi várhoz tartoztak. Az ágyuhiány leküzdésére az oroszok a várak ütegeit vitték a haretérre.

Sikereink az oroszokkal szemben.

Budapest, március 10. (Hivatalos.) Az orosz-lengyelországi harc vonalon tovább is áll a harci tevékenység. Nyugat Galiciában csapataink által Gorlicétől délre elfoglalt terület még kibővült. Az ellenségnek egy szomszédos lövészárkát rohammal bevettük és több mint 200 embert elfogtunk.

Kedvezőbb kilátási viszonyok mellett tegnap a kárpáti harc vonal egyes szakaszain tűzértségünk tüzelésének jó hatásával szemmel láthatólag sikert ért el. Egy közel állásaink előtt fekvő magaslati vonalat, amelyet az ellenséges gyalogság megszállva tartott az oroszok tűzértségünk oldal tüze következtében menekülésszerűen oda hagytak, amely alkalommal az ellenség a leghatásosabb srappnell tüzünkben újabb veszteségeket szenvedett. — Ezen harc vonalon egy hadállás elfoglalása alkalmával 300 oroszot elfogtunk és sok hadianyagot zsákmányoltunk.

Délkelet-Galiciában az állásaink előtt általában nyugalom van. Nadvornától északra gyengébb ellenséges erők előretöréseit visszatartottuk, egyidejűleg máshelyütt több

ellenséges zászlóalj, melyek arevonulunk ellen törtek, visszavetettünk és üldözésük alkalmával 190 embert elfogtunk.

Bukovinában a legutóbbi időben jelentősebb esemény nem történt. Cavnowitznál a Pruth északi partján jelentéktelen csatározások voltak. Höfer.

A német vezérkar kiegészítő jelentése.

Budapest, március 10. (Saját tud.) A legutóbbi harcokkal a champagnei téli esata annyiban befejezéshez jutott, hogy a végleges eredményen semmiféle ellenséges erőkiéjtés nem változtathat. A mazuri esata ismert eredménye mutatja, hogy a francia hadvezetőségnek szándéka a mazuri tavaknál szorongatott oroszok helyzetén áttöréssel segíteni, nem sikerült. Az áttörés is siralmasan megüszült. Ezt az ottani csapataink hősiesség magatartásának, vezéreik Einem tábornok, Riemann és Fleck parancsnokoló tábornokoknak köszönhetjük. Igaz, hogy veszteségeink súlyosak, nagyobbak a mazuri esata német veszteségénél, de az ellenségé háromannyi, azaz 40,000 ember. Champagneban arevonulunk szilárdabban áll, mint valaha. A német vitézség és szívósság új babért aratott, egyenlő értékű, mint csaknem ugyanazon időben a mazuri tavaknál nyert győzelem. (Távirati Iroda.)

Nem indulhatnak hajók Angliába.

Budapest, márc. 10. (Tud. cenz. táv.) New-yorkból jelentik, hogy március 6 től 11-ig egyetlen egy hajó sem indulhat Angliába. A „Tribuna” szerint ez a tilalom a Liverpooli munkások sztrájkjával kapcsolatos.

SZERKESZTŐI PÓSTÁJA:

Népszövetségi tag. A N. Napló kedveltes magyarázatásával főleg foglalkozunk; csak mulattunk rajta. Szegény, azt mondja, hogy mi komolyan vettük a szucsavai csoda vagy

nem csoda rabbit! Eszünk ágában sem volt. Csak neveltünk rajta, meg a mulatságos ajánlatán is, no meg a róla szóló humoros tudósítás is. Ebben a szomorú világban olyan jól esik valaminek igaz szívből kacagni!

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Kiadó legelő terület.

A nagyvárad latin szertartású káptalan Begécsi gazdaságában (Geszt község határában) kiadó mintegy 300 kat. hold legelő terület a folyó, esetleg 3 évre. Bővebb felvilágosítást nyújt Iklód pusztá u. p. Nagyvárad. Jancsó Lajos uradalmi számtartó. Telefon: 495.

Első nagyvárad cementipar.

Készítünk granit, terazzo, mőkő és minden e szakmába vágó munkálatokat, házi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előírása szerint, személyes felügyelettel mellett. Kívánatra angol cioset berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a legelőnyösebb és legmesszebb menő jóállás mellett készítünk. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kerli tisztelettel

NUTTA JAKAB

cement és betonművek vállalata.
Szaniszló-utca 67. szám. (Saját ház.)

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4. lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Katonai ruhákat az összes fegyveremak részére, a mai áron átul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruhásati intézete. A legújabb művet különlegességek, őröny és téli kabátokra felöltésre átlandóan raktáron. Nagyvárad, Szégyi-Dezse-n 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Első osztályú száraz szőlőkarók

bármely mennyiségben kaphatók
Weiszberger és Társa
tüzifa telepén, a nagyvárad-velencei vasutállomásnál.

Telefon : 688.

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyérdemű közönségének szives tudomására hozni, hogy Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt a mai kor igényeinek megfelelő **műköszörüldét**

nyitottam.

Évvállalok mindennemű borotvák, kések, ollók, hajvágógépek huszörögépek, ló- és juhnyírógépek javítását és köszörülését. Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi illatszerek, fej- és arcápoló pépereszereket, mindennemű acél-árúkat, úgy mint borotvát, ollót, hajnyírógépet, yukszemvágó, papír-, zseb- és wlikést, valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, vagyok kiváló **üzletelemmel**

Koller Ágoston műköszörüs

A már 70 év óta fennálló LÉVAI-féle

SIRKÓ

raktárt

és

KÖFARAGÓ

műhelyt

az érdeklődő közönség szives figyelmébe ajánljuk

Rákóczi-ut 20 számú telepünkön sirkerítések kovácsolt vasrácából is készíttetnek.

Biharvármegye alispánjától.

2056—1915.

Hirdetmény.

Biharvármegye 600 waggon liszt szükséglete, 200 vagon buza, 400 vagon tengeri lisztben lett megállapítva. Ez körülbelül megfelel 240 vagon buza és 560 vagon tengerinek. Ezen gabona félék megőrlésére ezennel versenytárgyalást hirdetek, melyre az ajánlatok írásban adandók be hozzám.

A malmok ajánlata akár az egész mennyiségre, akár annak egy részére vonatkozhatik oly formán, hogy a malom által vállalt mennyiség megőrlése a malomra nézve minden körülmény között kötelező, a vármegyére nézve azonban a szerződő malom részére a vállalt mennyiségű gabona kiadása csak az esetben, ha a kikötött élelmi gabonát az Országos Gazdasági Bizottságtól megkapja, illetve azt idejére szállítani lehet.

A malom az általa őrlésre elvállalt gabonafélét az Országos Gazdasági Bizottságtól a kijelölt vasutállomáson átveszi és készpénzzel kifizeti. Viseli a zsák, továbbá a szállítás és malomba fuvarozás, őrlés és a vármegye által kijelölt árusítóhoz való szállítási költségeket.

Kötelezi magát a malom, hogy az átvett gabonát a vármegye által szerződésileg meghatározott módon megőrli s abból a megállapított arányban és meghatározott lisztet s korpát állítja elő és azt a vármegye által megállapított áron adja el a vármegye által kijelölt hatósági elárusítóknak.

A malmok által vállalt költségek s vállalkozói nyereség a gabona maximális ár és a liszt maximális ára közti különbözetében kell fedezetet találni.

Ezen vállalt kötelezettség biztosítására a vállalt métermázsa arányában készpénzben megfelelő biztosítékot tesznek le.

Fenntartom magamnak a jogot, hogy az ajánlatok közül bármelyiket elfogadhassam. Az írásba foglalt ajánlatok f. évi március hó 15-ig nyújtandók be.

Nagyvárad, 1915. március 6.

Frater Barnabás,
alispán.

Nagyvárad város tanácsának árverési küldöttségétől.

1448—915.

Árlejtési hirdetmény.

A városi tanácsától nyert megbízás folytán a honvéd tüzér laktanya belső területén teljesítendő kavicsolási és köröskő burkoló munkák vállalatba adása céljából folyó évi március hó 29 napján d. e. 10 órakor a városbáza bizottsági termében nyilvános árlejtést fogok tartani.

A vállalatba adandó munkálatok a következők:

- a) Makadam szerű kavics burkolat készítése k. rőskőből.
- b) Rostaalj terítése körös kavicsból.
- c) Köröskő burkolat készítése.

A munkálatok a munka átadásakor azonnal megindítandók és az összes munkák az első munkaszakasz átadásától számítva legkésőbb három hónap alatt befejezendők.

Vállalkozó munkálatait a fő vállalkozó előreladása arányában tartozik elkészíteni, az utolsó területész átadásától számított négy hét alatt azonban az összes hátralevő munkálatokat befejezni tartozik. Ehez képest a három havi befejezési határidő esetleg meg fog hosszabbítani.

Bánatpénzül az ajánlati összeg 5 százaléka teendő le a városi házipénztárba.

A bánatpénz készpénzben, vagy óvadék képes értékpapirokban tehető le.

A bánatpénzt az ajánlatához csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó az ajánlatához.

Az ajánlatok csak írásban alulírott küldöttségi elnök kezéhez 1915. március hó 29 napjának délelőtt 10 órájáig adhatók be. Az ajánlatok a nyilvános árlejtésben fognak felbontatni. Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel látandók el és csak szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékban megjelölendő a munkálat, amelyre az ajánlat vonatkozik.

Ajánlat csakis az egységárok megjelölése mellett tehető ebből a célból a városi ártelekekkel ki nem töltött költségvetéseket bocsájt a pályázók rendelkezésére vagyis az ajánlattevőknek maguknak kell azon egységárokat kitüntetni, melyek mellett a munkálatok végrehajtását kötelezik.

A fenti vállalatra vonatkozó általános és részletes feltételek ártelekekkel ki nem töltött költségvetések és tervek a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és a feltételek és költségvetések 10 koronáért megszerezhetők.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy jelen hirdetményt, az árlejtési feltételeket, ártelekekkel ki nem töltött költségvetéseket és terveket ismeri és azokat magára kötelezőnek elfogadja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyártmányok és magyar honos műszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó határozmányai minden ajánlattevőre feltétlenül kötelező. Az összes munkálatok csak egy fő vállalatnak adatnak ki miért is egyes munkanemekre tett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlattevő tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett a végleges döntés meg nem történik, ellenben Nagyvárad városát csakis az árlejtés eredménye felett hozandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ama pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fenntartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott áron tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb árlejtést tarthasson.

Nagyvárad, 1915. március 3.

Komlóssy József,
tanácsnok, küld. elnök.